

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАРОДОЗНАВСТВО**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради» «Звукорежисура» «Спів» «Інструментальне виконавство за видами»
Статус дисципліни	За вибором студента

2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «НАРОДОЗНАВСТВО» для здобувачів вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство (за видами)»

Розробник: Литвинчук Г. Є. - викладач-методист, вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»
Протокол № 14 від « 23 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри **Ясько О.А.**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки: 1-й	
Загальна кількість годин – 90;		
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.	2-й	2-й
	Лекції:	
	22	4
	Практичні	
	10	4
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: тестування	Самостійна робота:	
	58	82

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

В українському народознавстві приховані практично невичерпні і надзвичайно цінні пласти національної культури, оволодіння якими допоможе глибше пізнати рідну історію, культуру. Продумане використання народознавства в навчальному процесі середньої та вищої освіти є вагомим чинником підвищення ефективності втілення завдання національної освіти.

Народознавство спрямоване на дослідження національної культури, порівняльний аналіз культур, міжкультурне спілкування, виявлення загального та специфічного, постійного та змінного в національній культурі.

Мета - викладання дисципліни «Народознавство» - досягти розуміння єдності національної культури в її неперервному діалектичному розвитку та взаємодії всіх елементів її внутрішніх закономірностей і вироблення методик їх застосування в різних сферах життєдіяльності з метою прогресивного розвитку людства. Вивчення етнографічних особливостей, відмінностей окремих форм обрядовості, елементів традиційного українського одягу різних етнічних груп населення України, звичаїв, обрядів та свят річного календарного циклу (землеробні, язичницькі та християнські традиції), того духовного потенціалу, на якому виховуються покоління.

Завдання:

- ознайомлення з етнографією (культура й побут українців);
- ознайомлення з походженням наших етнічних та географічних назв;
- ознайомлення з історією нашої мови, діалектів;
- ознайомлення з історією вірувань, що існували на нашій землі;

- ознайомлення з духовною культурою, історією звичаїв, обрядів, піснеспівів, свят, виміру часу; матеріальною культурою;
- ознайомлення з витвореною у віках добротворчою мораллю тощо;
- засвоєння теоретичного матеріалу, щоб сформувати практичні навички – розробити сценарій, відтворити ту чи іншу форму обрядовості;
- набуття методичних навичок організації та проведення свят, обрядів;
- закріплення практичних навичок роботи у проведенні масових заходів;
- спрямувати студентів на самостійне поглиблене вивчення навчального матеріалу через наукову та методичну літературу.

Відповідно до освітніх програм спеціальності 025 «Музичне мистецтво», вивчення дисципліни «Народознавство» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (СК)

СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Народознавство» є опанування таких навчальних дисциплін (освітніх компонентів (ОК) відповідно до Структурнологічної схеми послідовності вивчення компонентів освітньої програми (ОП).

Новітня історія України

Українська мова (за професійним спрямуванням)

Академічна доброчесність та основи науково-дослідницької роботи
Аналіз музичних творів
Аналіз концертно-виконавського репертуару
Музична фольклористика

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітніх програми «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство за видами» вивчення навчальної дисципліни «Народознавство» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких **програмних результатів навчання (ПРН):**

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

У результаті вивчення курсу «Народознавство» студенти повинні:

Знати

- Етнографічні особливості і етнічний склад населення України
- Історичні передумови формування аграрного, язичницького, церковного календарів
- Спадщину попередніх культурних епох
- Свята та обряди річного циклу за народним календарем
- Родинно-побутову обрядовість
- Методику проведення та організації свят, обрядів, ритуалів

Вміти

- Аналізувати зв'язок традиційного та сучасного в сфері народної культури
- Співставляти різні етнографічні регіональні особливості та використовувати їх в практичній діяльності
- Обґрунтовувати власну точку зору з позицій традиції, спадщини, моралі
- Організовувати та проводити народні свята та обряди
- Спрямовувати свою діяльність на збереження, відродження та популяризацію народних звичаїв та традиції українського народу.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять тощо.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Студент повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

Поточний контроль проводиться у формі:

- контроль роботи студента на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів студентів при обговоренні теоретичних питань
- виконання практичних завдань

Результат поточного контролю проведення оперативних заходів з метою оптимізації перебігу навчального процесу. Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Модульний контроль – здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння студентом теоретичного матеріалу модуля проводиться з метою систематизації знань. Кожний модуль включає бали за поточну роботу на лекційних заняттях, виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення студентом проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, як правило, у формі;

- фронтального опитування,
- виконання індивідуальних завдань,
- демонстрування знань з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Вимоги до модульного контролю знань:

Відповіді на запитання за білетами та/або виконання тестових завдань.

Студент який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку

зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані студента.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень студента за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або тестові завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань та набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Диференційований залік – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

**Розподіл балів, які отримують
студенти Шкала оцінювання:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D		
50-62	E	задовільно	
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

Розподіл балів аудиторна робота, самостійна робота

МОДУЛЬ 1															
змістовий модуль 1		змістовий модуль 2			змістовий модуль 3				змістовий модуль 4			СР	ПР	МК	всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	20	100

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- підготовка до семінарських занять

Критерії оцінювання знань студентів

Усний виступ, практична робота реферат доповідь самостійна робота студентів	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Оцінювання практичної роботи

Критерії оцінювання	бали семінарське заняття
Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	12-15
Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	5-11
Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	2-6
Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	1
Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	0

Критерії семестрового оцінювання знань студентів диференційований залік

Шкала оцінювання

Національна 5 – ти бальна шкала	бали модульного контролю знань	Сума балів(R)	Шкала ECTS
5 (відмінно) Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	16 - 20	90-100	A
4 (добре) Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди	13-15	82-89	B
	11-12	74-81	C

впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.			
3 (задовільно) Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	8-10	64-73	D
	5-7	60-63	E
2 (незадовільно) Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	3-4	35-59	FX
Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	0-2	0-34	F

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Зміст програми навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Етнографічне районування України. Основні поняття дисципліни.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Сучасне етнографічне районування. Спостереження і опис звичаїв, побуту, світогляду народу - це основний метод етнографії. Крім того, вона широко використовує писемні джерела, речові пам'ятки, дані археології, антропології, географії, фольклористики, мовознавства. Найбільше архаїчних рис культури, побуту, мови і виразних слідів давніх племінних прикмет зберегли північні й західні території України - Полісся і Карпати, які з повним правом можна вважати заповідником української етнографії. Багатогранність і різноманітність традиційної української культури дивує світ своєю самобутністю. Етнографічне районування - це поділ території на локальні культурно-побутові групи населення, які мають спільні риси мовного, звичаєвого, господарського характеру, зумовлені природним середовищем та історичним розвитком кожної групи, а також етнокультурними взаємозв'язками з сусідніми народами.

Тема 2. Поняття «традиції», «звичаї», «обряд», «ритуал», «церемонія», «свято» символ і сутність обрядовості. Історія формування українського календаря, свята сонячного кола.

Традиція з латинської мови «traditio» перекладається як «передача». У деяких словниках традиції визначаються як елементи соціальної та культурної спадщини, що передаються від покоління до покоління і зберігаються у певних суспільствах та соціальних групах на протязі тривалого часу.

Звичаї народу — це ті прикмети, по яких розпізнається народ не тільки в сучасному, а і в його історичному минулому. Народні звичаї охоплюють усі ділянки громадського, родинного і суспільного життя. Звичаї — це ті неписані закони, якими керуються в найменших щоденних і найбільших всенаціональних справах.

Поняття «звичай» та «обряд»: різниця у тлумаченні та місце в житті народу. Ритуал.

Обрядовість. Обрядова система давніх українців. Календарно-побутова обрядовість: етапи формування. Астрономічні знання та народний календар. Тиждень — найдавніша календарна одиниця. Зимові, весняні, літні та осінні свята, обряди і звичаї. Родинно-сімейна обрядовість: традиції дошлюбного спілкування, весільна та родильна обрядовість. Похоронні та поминальні обряди. Магічність пісні та обряду. Традиційна трудова обрядовість. Українські символи та священні знаки. Символіка рослин і тварин у побуті та звичаях українців. Українські народні звичаї у теперішньому побуті. Сучасна система українських трудових свят і обрядів.

Змістовий модуль 2. Матеріальна культура, як складова духовної спадщини. Сімейно-побутова обрядовість.

Тема 3. Український народний одяг. Регіональні відмінності.

В українському народному костюмі втілилася історична доля народу, його культура і традиції. Національний одяг зберігає в собі особливості різних культурних епох, тому він є одним з найважливіших історичних джерел вивчення культурних особливостей українського народу. Чоловічий костюм. Жіночий костюм. Традиції в костюмах по регіонах України: Київська область, Полтавська область, Східне Закарпаття, Львівська область, Західне Закарпаття, Поділля, Волинська область, Чернігівська область, Буковина.

Різновиди одягу:

Повсякденні без малюнків - запаски;

Дерги - це три зшиті довгі полотнища, що утворюють собою смугу триметрової тканини в ширину і до трьох чвертей в довжину. Вони охоплювали корпуси жінок ззаду і підв'язувалися поясом. Так як дерги вважалися повсякденним одягом, їх шили з чорних або нефарбованих тканин, без прикрас.

Святкове вбрання з великими клітинами - плахти.

Аksesуари, як одна з основних особливостей традиційного одягу – прикраси, пояси і головні убори, очіпок, хустина, вінок, кептур та ін.

Тема 4. Рушник. Сорочка, як оберіг. Функції та символіка.

Вишитий рушник з давніх-давен був не лише предметом побуту та прикрасою житла, а й сакральним оберегом українців. традицій із виробництвом та використанням рушника. Види вишитих рушників.

Вишита сорочка – це спадок роду, спадок кожної окремо взятої родини, що має особисте відчуття «національної ідентичності». Традиційні символічні орнаменти.

Традиційні вишивки українського народу. В орнаментах переважали геометричні фігури типу ромбів, розеток, зірок, а також рослини. Технологій з вишивання разом з їх різновидами було багато. Найдавніших видів в народній вишивці було також чимало. Колірна гамма вишивки. Особливості сорочки населення Чернігівського і Полтавського регіонів, Київського регіону і Поділля. Зразки сорочок Західного Поділля, Карпат, північних, центральних регіонів України, регіони, що межували з Бессарабією і Буковиною.

Тема 5. Рід. Сім'я. Народина. Христини. Весілля. Обрядодії пов'язані з дитиною, сім'єю. В обрядовості українців виокремлюють також сімейні свята. Українська сімейна обрядовість охоплює звичаї та обряди, в яких тісно сплелися дії, символи, атрибути, що виникли в різні епохи і мали забезпечити щастя, багатство та благополуччя сім'ї, захистити її членів від злих сил. До традиційної сімейної обрядовості належать обряди, пов'язані з біологічним циклом існування людини: народженням, одруженням, смертю. Відповідно, сімейна обрядовість – пологова, весільна, поховально-поминальна – освячувала перехідні чи етапні моменти в житті громади та окремої людини (вікові ініціації). Ритуали вікових ініціацій належать до великої групи обрядів переходу, метою яких було дати можливість людині перейти від однієї соціальної чи вікової групи до іншої. В ході ритуалів ініціації поетапно відбувалося відокремлення людини від старого оточення, розрив її з минулим, входження до суспільства й колективу заново, але вже в новому статусі.

Поява дитини на світ у родині була дуже важливою, бо бездітна сім'я традиційно вважалася неповноцінною. Пологовій обрядовості українців властиві залишки язичницьких вірувань із системою символів: вода, вогонь, земля, предмети рослинного і тваринного світу, їжа, питво, вироби з металу. До прикладу, в ритуалі перерізання пуповини на сокирі чи ткацькому гребені; ритуалі «зливки» (очищення водою баби-повитухи і породіллі); першій купелі дитини (куди додавали свячене зілля, мед, молоко, корінь диво-силу, монети).

Важливу соціалізуючу роль для дитини мають й інші родильні обряди – ім'я наречення (мало магічне значення, пророкувало долю людини), народина (свято прилучення новонародженого до свого роду), христини (прилучення новонародженого до церкви), та обряди першого року життя – пострижини (для хлопчиків), перше заплітання кісок (для дівчаток).

Змістовий модуль 3. Звичай, обряди, свята річного календарного циклу. Свята зимового та весняного календаря.

Тема 6. Особливості святкування зимового календарного циклу. Різдв'яно-новорічні свята. Святвечір. Щедрий вечір.

Введення. День великомучениці Катерини . Українські вечорниці. День святого Андрія Первозваного. Калита. День святого Миколая. Свят-вечір. Дідух. Різдвяний солом'яний павук. Колядницька зірка. Колядницька торба. Різдво Христове. Вертеп. Щедрий вечір (свято Меланки). Водіння кози. Меланка. Новий рік за старим стилем (свято Василя)

Тема 7. Свято Водохреща. Свято Стрітєння.

Водохреще. Освячена вода - магічні властивості. Традиції на Водохреще. Богоявлення «розколяду», «розщедрування», «розмеланки». Святкові вечорниці.

Стрітєння. «стрітєнська вода», «громична свічка». Культ вогню. Освячена вода. «Стрічань» - звичаї, спостереження.

Тема 8. Колодій. Масляний тиждень. Звичай обряди. Особливості звичаїв свят,

обрядовий весняного календаря. Свято зустрічі весни. Весняний цикл календарних свят спрямовувався на закладання майбутнього врожаю, тому важливими були ритуально-магічні дії, пов'язані із закликанням весни, тепла, птахів, дощу. Обретіння. Явдохи. Теплою Олекси. Благовіщення.

Весна – також період пробудження людських почуттів, тому обрядовість спрямовувалася й на розваги молоді, ворожіння, оберегові дії, ритуальні співи веснянок, гаївок, водіння хороводів, обдаровування дівчатами хлопців писанками.

Свято зустрічі весни - обряди, жертвоприношення, молитви, пісні-заклинання.

Тема 9. Тижні посту. Великдень. Вознесіння Господнє.

Тижні посту – Торжество Православ'я, Святитель Григорій Палама, Хрестопоклонний тиждень, Іоанна Лествичник, преподобної Марія Єгипетська, Вхід Господній в Єрусалим, Вербна неділя, Страсний тиждень.

Свято Великодня припадає на весняне рівнодення та символізує перемогу Світла над Темрявою, Дня над Ніччю, Тепла над Холодом. Великодній обрядовий цикл складається зі: Страсного тижня з Вербною неділею і Чистим четвергом; Великодня (Паски) та Світлого (Великоднього) тижня з Радуницею (шанування предків) і Світлим (Волочильним) понеділком.

Вознесіння Господнє. Історія. Як правильно провести Вознесіння Господнє і що не можна робити цього дня. Дата та традиції, прикмети свята. Як святкують Вознесіння Господнє.

Змістовий модуль 4. Свята літнього та осіннього календаря.

Тема 10. Звичаї, свята, обряди літнього календарного циклу. Зелені святки. Трійця. "Зелені святки", "Русалії", "Трійця покійних" або "Семика". Зелені святки - тиждень перед Трійцею. Вираховування дати Семика. Традиції, обряди, прикмети. Заборони у період зелених свят. Обряд «кумлення».

Зелені свята: як зародилися, що означають. З історії Трійці. Інші назви. Священне Писання. Легенди. Традиції святкування Дня Святої Трійці. Русальний тиждень. Ідея Трійці – в українському Тризубі.

Тема 11. Свято Купала. Свято Спаса.

Свято Купала. Історія свята. Традиції. Вогнище. Магічна сила залишків купальського багаття. Цілющі трави. Вінки. Папороть. Прикмети. Купало — покровитель кохання та продовження роду та Мара. Спалювання Марени. Назви свята. Боротьба церкви зі святом.

Серпень – благодатний місяць, коли українці збирають врожаї на полях, городах і в садах. Не дивно, що в цей період душа прагне свята. Саме на серпень припадають улюблені літні релігійні свята наших предків – три Спаси, кожен із яких має свою історію та особливі традиції. Приказки на Спас. Народні прикмети. Перший Спас – Медовий або, як його ще називають, Маковея – історія, дата, традиції, обряди, повір'я. Другий Спас – Яблучний - Преображення Господнього. Історія, дата, традиції, обряди, повір'я. Третій Спас – Горіховий – історія, дата, традиції, обряди,

повір'я.

Тема 12. Особливості звичаїв свят, обрядів осіннього календаря. Друга пречиста. День святого Великомученика Димитрія, або в народі «святого Дмитра» чи просто «Дмитра». Народні прикмети та уявлення.

Семенів день. Історія, традиції. Прислів'я і приказки. Народні прикмети.

Свято Усікновення (Всічення) Голови святого Пророка Предтечі й Хрестителя Господнього Івана, або, як кажуть у народі, Головосіка. Історія. Традиції. Народні прикмети, вірування.

Здвиження Чесного Хреста - «Здвиження». Легенди, обряди, історія. Свято Покрови Пресвятої Богородиці – народні традиції. Різдво Пресвятої Богородиці, або у народі «Друга Пречиста». Це свято ще називають «осениною» – адже цього дня за народним календарем настає осінь. Свято справжньої радості. Прикмети, обряди, традиції святкування, традиційна їжа. Заготівля «чарівного зілля». Прислів'я і приказки.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекції	Практичні.	Самостійна робота		Лекції	Практичні.	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ 1.								
Змістовий модуль 1. Етнографічне районування України. Основні поняття дисципліни.								
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Сучасне етнографічне районування.	6	2		4	6			6
Тема 2. Поняття «традиції», «звичаї», «обряд», «ритуал», «церемонія», «свято» символ і сутність обрядовості. Історія формування українського календаря, свята сонячного кола.	10	4		6	10	1		9
Всього змістовий модуль 1.	16	6		10	16	1		15
Поточний контроль знань								
Змістовий модуль 2. Матеріальна культура, як складова духовної спадщини. Сімейно-побутова обрядовість.								
Тема 3. Український народний одяг. Регіональні відмінності.	6	2		4	6	1		5
Тема 4. Рушник. Сорочка, як оберіг. Функції та символіка.	8	1	1	6	8			8

Тема 5. Рід. Сім'я. Народини. Христини. Весілля. Обрядодії пов'язані з дитиною, сім'єю.	10	2	2	6	10			10
Всього змістовий модуль 2	24	5	3	16	24	1		23
Поточний контроль знань								
Змістовий модуль 3. Звичаї, обряди, свята річного календарного циклу. Свята зимового та весняного календаря								
Тема 6. Особливості святкування зимового календарного циклу. Різдв'яно-новорічні святки. Святвечір. Щедрий вечір.	8	3	1	4	8	1		7
Тема 7. Свято Водохреща. Свято Стрітання.	6	1	1	4	6			6
Тема 8. Колодій. Масляний тиждень. Звичаї обряди. Особливості звичаїв свят, обрядовий весняного календаря. Свято зустрічі весни.	10	2	2	6	10		1	9
Тема 9. Тижні посту. Великдень. Вознесіння Господнє.	6	2		4	6			6
Всього змістовий модуль 3	30	8	4	18	30	1	1	28
Поточний контроль знань.								
Змістовий модуль 4. Свята літнього та осіннього календаря.								
Тема 10. Звичаї, свята, обряди літнього календарного циклу. Зелені святки. Трійця.	8	1	1	6	8	1	1	6
Тема 11. Свято Купала. Свято Спаса.	6	1	1	4	6		1	5
Тема 12. Особливості звичаїв свят, обрядів осіннього календаря. Друга пречиста.	6	1	1	4	6			6
всього змістовий модуль 4	20	3	3	14	20	1	2	17
Модульний контроль знань. Диференційований залік								
Разом модуль 1	90	22	10	58	90	4	4	82

7. Організація аудиторної роботи

теми аудиторної роботи	денна форма навчання		заочна форма навчання	
	лекційні	практичні	лекційні	практичні
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Сучасне етнографічне районування.	2			
Тема 2. Поняття «традиції», «звичаї», «обряд», «ритуал», «церемонія», «свято» символ і сутність обрядовості. Історія формування українського календаря, свята сонячного кола.	4		1	
Тема 3. Український народний одяг. Регіональні відмінності.	2		1	
Тема 4. Рушник. Сорочка, як оберіг. Функції та символіка.	1	1		
Тема 5. Рід. Сім'я. Народини. Христини. Весілля. Обрядодії пов'язані з дитиною, сім'єю.	2	2		
Тема 6. Особливості святкування зимового календарного циклу. Різдв'яно-новорічні святки. Святвечір. Щедрий вечір.	3	1	1	

Тема 7. Свято Водохреща. Свято Стрітіння.	1	1		
Тема 8. Колодій. Масляний тиждень. Звичаї обряди. Особливості звичаїв свят, обрядовій весняного календаря. Свято зустрічі весни.	2	2		1
Тема 9. Тижні посту. Великдень. Вознесіння Господнє.	2			
Тема 10. Звичаї, свята, обряди літнього календарного циклу. Зелені святки. Трійця.	1	1	1	1
Тема 11. Свято Купала. Свято Спаса.	1	1		1
Тема 12. Особливості звичаїв свят, обрядів осіннього календаря. Друга пречиста	1	1		
Разом модуль 1	22	10	4	4

8. Організація самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Сучасне етнографічне районування.	4	6
Тема 2. Поняття «традиції», «звичаї», «обряд», «ритуал», «церемонія», «свято» символ і сутність обрядовості. Історія формування українського календаря, свята сонячного кола.	6	9
Тема 3. Український народний одяг. Регіональні відмінності.	4	5
Тема 4. Рушник. Сорочка, як оберіг. Функції та символіка.	6	8
Тема 5. Рід. Сім'я. Народини. Христини. Весілля. Обрядодії пов'язані з дитиною, сім'єю.	6	10
Тема 6. Особливості святкування зимового календарного циклу. Різдв'яно-новорічні святки. Святвечір. Щедрий вечір.	4	7
Тема 7. Свято Водохреща. Свято Стрітіння.	4	6
Тема 8. Колодій. Масляний тиждень. Звичаї обряди. Особливості звичаїв свят, обрядовій весняного календаря. Свято зустрічі весни.	6	9
Тема 9. Тижні посту. Великдень. Вознесіння Господнє.	4	6
Тема 10. Звичаї, свята, обряди літнього календарного циклу. Зелені святки. Трійця.	6	6
Тема 11. Свято Купала. Свято Спаса.	4	5
Тема 12. Особливості звичаїв свят, обрядів осіннього календаря. Друга пречиста.	4	6
Разом модуль 1	58	82

8.1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи студентів у форматі дисципліни «Народознавство» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних),

спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з дисципліни «**Народознавство**», пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота;
- опрацювання основ лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- упорядкування інформації за темами лекційних занять;
- підготовка інформацій;
- виконання контрольних робіт;
- написання есе, доповідей, рефератів;
- робота з пошуковими системами Інтернет;
- підготовка доповідей та виступів на студентських наукових конференціях

При організації самостійної роботи студента на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи. Самостійна робота допоможе активізувати пізнавальну діяльність студентів денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни студентам заочної форми навчання.

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, яка вивчається на 1 курсі, коли студент ще не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

8.2. Питання до диференційованого заліку:

1. Етнографічне районування України. Типологічні риси культурних явищ і зв'язки між етнічними районами
2. Історія формування народного календаря
3. Використання українського народного театру в календарних та родинно-побутових святах
4. Витоки української обрядовості
5. Види та жанри обрядових пісень за календарними циклами. Загальна характеристика свят та обрядів зимового календарного циклу
6. Загальна характеристика свят та обрядів весняного календарного циклу
7. Загальна характеристика свят та обрядів літнього календарного циклу
8. Загальна характеристика свят та обрядів осіннього календарного циклу
9. Вишиті сорочки, рушники як символи-обереги українців
10. Тижні Великого Посту – вербний, страсний. Звичаї. Обряди
11. Символіка хліба. Використання в календарних обрядодійствах та побуті
12. Символіка калини, верби, барвінку, любистку. Використання в святах та обрядах.
13. Українські вечорниці. Їх різновиди
14. Символіка вінка
15. Символіка води, вогню. Взаємозв'язок. Використання в святах, обрядах.
Приклади
16. Миколаївські святки. Звичаї, обрядодії. Персонажі. Народних прогностик
17. «Кусання Калити». Що це означає в річному сонячному колі?
18. Символіка весільних хлібів
19. Символіка образів, Христа, писанки
20. Масляний тиждень. Свято Колодія
21. Обряд засівання. Символіка. Персонажі. Приклади текстів
22. «Багата», «щедра», «голодна» кутя. Характеристики, відмінності
23. Свято Водохрещі. Обряд проводів куті
24. Масляний тиждень. Жіночі та молодіжні колодки. Проводи зими. Звичаї, обрядодії, символіка
25. «Вертеп», «Водіння кози», «Меланка», ряджені під час зимових свят. Що символізують?
26. Свято обжинок. Символіка, обрядодії
27. Колядки, щедрівки. Характеристика, відмінності. Приклади
28. Символіка писанок та крашанок. Ігри, обряди пов'язані з ними
29. Зелені святки. Звичаї, обряди, художні персонажі Зелених свят
30. Свято Великодня. Звичаї, обряди, Великодні ігри
31. Свято зустрічі Весни. Веснянки за жанрами та видами
32. Свято Покрови. Звичаї, прикмети
33. Свято «Весілля Свічки» або Семена Стовпника. Звичаї та обрядодії

34. Структура Купальського свята, символіка
35. Розваги молоді під час Зимових свят
36. Купальські пісні, молодіжні ігри
37. «Прокіп нав'язав сім кіп». З яким важливим періодом в житті селянина пов'язане це прислів'я?
38. Жнива на Україні. Звичаї та обрядодії
39. Що означає «Поливальний понеділок» на Великодніх святах та «Волочильний»?
40. Народні назви весняних місяців. Прикмети. Прислів'я
41. Народні назви літніх місяців. Прикмети. Прислів'я
42. Народні назви зимових місяців. Прикмети. Прислів'я
43. Народні назви осінніх місяців. Прикмети. Прислів'я

9. Методами навчання є:

- Наочний метод,
- Словесний метод,
- Дискусії,
- Обговорення,
- Проблемно-пошуковий метод,
- Дослідницький метод,
- Пояснювально-ілюстративний метод,
- Репродуктивний метод,
- Дедуктивний метод,
- Аналітичний метод
- Стимулювання здобувачів освіти до аналізу навчального матеріалу та корекції їхніх освітніх пріоритетів.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнання

- комп'ютер
- відеопроєктор Senon
- TV панель Samsung

Інструменти

- Наукова, навчальна та методична література, електронні ресурси
- Друковані та Інтернет-джерела інформації.
- Електронні засоби навчання (у разі проведення занять та видів контролю у дистанційній формі) Moodle, Google Meet

Програмне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу

- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Методичні вказівки та рекомендації
- Наукова, навчальна та методична література
- Наочність

11. Література

1. Бондаренко Г. Українська етнокультура в контексті глобалізаційних викликів. К.:ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2014. 226 с.
2. Борисенко В.К. Етнокультурні зв'язки українців та поляків Східного Поділля (кінець XIX – початок XX сторіччя). К. : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2014. – 206 с.
3. Борисенко В. К. Сімейна обрядовість українців XX - початку XXI століття. Київ, 2016. 256 с.
4. Буйських Ю. Колись русалки по землі ходили... Жіночі образи української міфології. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 320 с
5. Вовковічер Т.М. Вербальні тексти у народній вишивці XIX – першої половини XX ст.: генезе, семантика, прагматика. К.: НВП «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2019. 173 с.
6. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Том 1., Вид. : Центр навчальної літератури, 2022, 310с.
7. Галайчук В. Українська міфологія. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 288 с.
8. Ігнатенко І. Етнологія для народу. Свята, традиції, звичай, обряди, прикмети, вірування українців. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 320 с.
9. Ігнатенко І. Народна медицина і магія українців. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 320 с.
10. Ігнатенко І. Шлюбно-сімейні стосунки. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017., 240 с.
11. Лозко Г. Українське народознавство. Видання п'яте, доповнене та перероблене.
12. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 304 с.
13. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2019. № 1

- (145).
14. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2019. № 6 (150).
 15. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2020. № 2 (152).
 16. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2019. № 3 (147).
 17. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2019. № 4 (148).
 18. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2021. № 1 (157).
 19. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2021. № 2 (158).
 20. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2021. № 6 (162).
 21. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2022. № 1 (163).
 22. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2022. № 5 (167).
 23. Народознавчі зошити. Вид. Інституту народознавства НАН України 2022. № 6 (168).
 24. Олійник М. В. Український одяг у системі міської культури Києва (друга половина ХІХ - початок ХХІ століття): монографія. Київ, 2017. - 312 с.
 25. Роговська Є.В., Рутецький В.В. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Народознавство і музичний фольклор України» (спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво): Частина 1. – Житомир: Видавництво ЖДУ, 2020. – 74 с.
 26. Піддубний С. В. Українська цивілізація. Ведія., вид. : ФОП Стебеляк., 2017, с.352
 26. Стішова Н.С. Українські календарні свята осіннього циклу: монографія. К.: Б.в., 2017. 240 с.
 27. Українська етнологія: навч. посіб. / за ред. В.Борисенко. К., 2007. 400 с.
 28. Чубинський П. Мудрість віків. Українське народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського. Книга 2., Видавництво Центр навчальної літератури, 2019, с.196
 29. Тимошкова А.С. Вплив народознавства на формування громадянської компетентності // Педагогіка та психологія: актуальні питання наукових досліджень : [матеріали міжнародної науково-практичної конференції]. – К.: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2013. – С. 41-43

Інтернет джерела:

1. фільмі "Історія свята Покрови Пресвятої Богородиці"
<https://www.youtube.com/watch?v=exG44B6UCjI>

2. Жнива https://www.youtube.com/watch?v=n6O7iUcDk2k&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_imp_woyt
3. Свято вільхи https://www.youtube.com/watch?v=E9vKvZ53JHw&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_imp_woyt
4. Косарський обряд https://www.youtube.com/watch?v=C6Ri-lxM7m4&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_imp_woyt
5. Зелені свята https://www.youtube.com/watch?v=BjYoWgOlskk&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_imp_woyt
6. Сонцеворот https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=KTJWhjHK4NM&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_logo
7. З Великоднем! https://www.youtube.com/watch?v=LKgpI7o8Quc&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_imp_woyt
8. Великдень в давній Україні «Колесом над червоним поясом» https://www.youtube.com/watch?v=JKbj8_u0h50&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_logo
9. Від Стрітєння до Великого Посту https://www.youtube.com/watch?v=_VA5BVUJay8&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_logo
10. Галицькі посиденьки https://www.youtube.com/watch?v=aAhv0XsOst8&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_logo
11. Стрітенські забави <https://www.youtube.com/watch?v=IRZX5mkHIXc>
12. Останні зимові свята українців <https://www.youtube.com/watch?v=1Keep1UyrbU>
Зимові свята Різдво Христове. <https://www.youtube.com/watch?v=JshogS3rfuE>
Христос рождається <https://www.youtube.com/watch?v=5XrHsxbCRkk>
13. Від Андрія до Різдва https://www.youtube.com/watch?v=0qjUf_gcYQc&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_logo
14. Ukrainian Winter Holidays <https://www.youtube.com/watch?v=gvahbiQ4kUw>
15. fashion culture || ukrainian traditional clothes || український традиційний костюм. Fashion history <https://www.youtube.com/watch?v=1EjTqbaaqnI>
16. Традиції та звичаї українців <https://www.youtube.com/watch?v=WfOZrBOV04I>
Вікторина "Традиції та звичаї українського народу"
<https://www.youtube.com/watch?v=sXffywNWoa0>
17. Українські Звичаї https://www.youtube.com/watch?v=_kNvFupFAiM

18. Яка українська спадщина охороняється ЮНЕСКО
<https://www.youtube.com/watch?v=FADScHpMszc>
19. Джерела народних ремесел «Вишивальниця»
<https://www.youtube.com/watch?v=wfqzaUBzmck>
20. Джерела народних ремесел «Різьбяр»
<https://www.youtube.com/watch?v=kyEBQNFx1Ys>
21. Джерела народних ремесел «Ткачі»
https://www.youtube.com/watch?v=00JMIoNbuw&embeds_euri=http%3A%2F%2Fwww.spadshina.com%2F&feature=emb_logo
22. Ковальство - давнє ремесло українців
<https://www.youtube.com/watch?v=WeKcsp6mbiE>
23. Народні промисли <https://www.youtube.com/watch?v=jAUME0-qRoc>
24. Відеодосьє "Рослинні символи України" <https://www.youtube.com/watch?v=lh-FXPmczmA>
25. Калина - символ України <https://www.youtube.com/watch?v=mahuepg8IO4>
26. Гостей зустрічають з хлібом-сіллю. Добрі традиції
<https://www.youtube.com/watch?v=79Uk9rLpFA8>
27. Значення хліба в українських традиціях
https://www.youtube.com/watch?v=HYIQOJKKI_o
28. Хлібне багатство України <https://www.youtube.com/watch?v=9haNHtMfC18>
29. Тут червона калина мов святий оберіг, тут зелена стежина приведе на поріг. Українська музика. https://www.youtube.com/watch?v=PPJ_TBUB-Bk
30. Біля джерел народної творчості
https://www.youtube.com/watch?v=q7nLK4wWAZY&embeds_euri=https%3A%2F%2Fpoto-lviv.in.ua%2F&feature=emb_logo
31. «Україна Споконвічна» <https://etnoua.info/novyny/ukrajinskyj-rik/>
32. Народний весільний обряд з Одещини
<https://www.youtube.com/watch?v=GobHgwsNpBo>
33. Народний весільний обряд з Тернопільщини
<https://www.youtube.com/watch?v=CIsWV-8tHOк>
34. Фільм «Весільний спадок» документальний, Режисер: Олексій Гуз
https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=tuKFpxZgyWE&embeds_euri=http%3A%2F%2Fplayua.net%2F&feature=emb_logo
35. Полонина Псарівка <https://www.youtube.com/watch?v=crB-C8-e8CQ>
36. Українські фестивалі http://proukraine.net.ua/?page_id=586
37. Фільм "Білий птах з чорною ознакою" (1970) режисер Юрій Ілленко, кіностудія ім. Довженка. <https://www.youtube.com/watch?v=A9A3lidUmSs>
38. Проект «СПАДОК». Цикл коротких атмосферних роликів, присвячених українській культурі, традиціям, народним звичаям від їх витоків до сучасності. режисер Олексій Гуз. <https://www.youtube.com/watch?v=HsMtwBKcv0w>